

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

תש"פ – 2019-2020

ד"ר. לאונרדו כהן שבות

המחלקה למזרח התיכון והתוכנית הבין-אוניברסיטאית ללימודי אפריקה

נצרות, יהדות ואסלאם באתיופיה: ספרות, היסטוריה, דת

01-0385-1-124

01-0358-1-124

קורס שנתי

יום א 16:00-18:00

שעת קבלה: יום א 18:00-19:00

הקורס המוצע עוסק בהיסטוריה של שלושת הדתות באתיופיה דרך הקריאה של מקורות ראשוניים. הקורס דורש מהסטודנטים קריאה שבועית של מקורות היסטוריים וספרותיים, הנוגעים באופן ישיר לתולדותיה של אתיופיה. ידיעת השפה האנגלית חובה לצורך קריאה וניתוח של הטקסטים. בעזרת מקורות פנימיים וחיצוניים, הסטודנטים ילמדו על ההיסטוריה של אתיופיה מתקופת אקסום ועד המאה ה-20 ויתמודדו עם שאלות מתודולוגיות והיסטוריוגרפיות. מצופה מכל הסטודנטים להשתתף השתתפות פעילה, לבחור מקור ולהגיש רפרט בעל פה במהלך השנה וגם ולהגיש עבודה בכתב בסוף השנה.

4 נקודות

מילות מפתח: אתיופיה, נצרות, יהדות, אסלאם.

Christianity, Islam and Judaism in Ethiopia: Literature, History and Religion

The proposed course deals with the history of the three religions in Ethiopia through the reading of primary sources. The course requires students to read weekly historical and literary sources that relate directly to the history of Ethiopia. Knowledge of English is required to read and analyze the texts. With inner and foreign sources, students will learn about the history of Ethiopia from the period of Axum to the 20th century and will deal with methodological and historiographical questions. All students are expected to participate, to

choose a source and submit an oral exposition during the course and submit a written work at the end of the year.

4 points.

Keywords: Ethiopia, Christianity, Judaism, Islam

נוכחות חובה

הרכב הציון בקורס בחלוקה לאחוזים: 30% נוכחות והשתתפות, 70% עבודה

1 מבוא: אתיופיה, בין המזרח התיכון לאפריקה.

2 נצרות באתיופיה

חגי ארליך, הגר סלמון, סטיבן קפלן, *אתיופיה: נצרות, אסלאם יהדות*. האוניברסיטה הפתוחה: תל אביב, 2003, 138-19

3 אסלאם באתיופיה

חגי ארליך, הגר סלמון, סטיבן קפלן, *אתיופיה: נצרות, אסלאם יהדות*. האוניברסיטה הפתוחה: תל אביב, 2003, 262-139.

4 יהדות באתיופיה

חגי ארליך, הגר סלמון, סטיבן קפלן, *אתיופיה: נצרות, אסלאם יהדות*. האוניברסיטה הפתוחה: תל אביב, 2003, 356-263.

מקורות

5 התנצרותה של אתיופיה ותשעת הקדושים

E.A. Wallis Budge, *The Book of the Saints of the Ethiopian Church*, Hildesheim – New York.
Pp. 116-118, 155, 875-877, 1009-1010.

Stuart Munro-Hay, *Saintly Shadows*, Alessandro Bausi (ed.) *The Worlds of Eastern Christianity*. 300-1500, vol. 4, Variorum – Ashgate, pp. 221-252.

6 שושלת שלמה המוקדמת.

התנצרות והתנגדות

Tadesse Tamrat, "A Short Note on the Traditions of Pagan Resistance to the Ethiopian Church (14th and 15th Centuries)", *Journal of Ethiopian Studies*, 10, 1 (1972), pp. 137-149.

7 נזירות וקיסרות

Getatchew Haile, "From Strict Observance to Royal Endowment: the Case of the Monastery of Dabra Halleluya", *Le Museon*, 93, pp. 163-172

8 הגיורפיה והיסטוריה א

Steven Kaplan, *The Monastic Holy Man and the Christianization of Early Solomonic Ethiopia*, Wiesbaden: Franz Steiner, 1984 pp. 1-14.

9 הגיורפיה והיסטוריה ב

Getatchew Haile, "The Life of Abunä Yostinos", *Analecta Bollandiana* 101 (1983), pp. 311-325.

E.A. Wallis Budge, *The Book of the Saints of the Ethiopian Church*, 3/4 Hildesheim – New York, pp. 755-772; 1241-1246.

10 תנועות נוצריות פונדמנטליסטיות בימי הביניים: הסטפניטים.

The Ge'ez Acts of Abba Estifanos of Gwendagwende / edited [and translated] by Getatchew Haile. Lovanii [Louvain, Belgium] : Peeters, 2006.

Getatchew Haile, "The Cause of the Estifanosites: A Fundamentalist Sect in the Church of Ethiopia", *Paideuma* 29, 1983, 93-119.

11 כרוניקות קיסרים א

G. W. B. Huntingford, *The Glorious Victories of Amda Seyon*, Oxford, 1965.

12 כרוניקות קיסרים ב

Pedro Paéz, *History of Ethiopia* ed. Isabel Boavida, Hervé Pennec and Manuel João Ramos, trans. By Christopher J. Tribe, vol. 2, London 2011, pp. 206-259.

13 סוגית השבת

Susanne Hummel, "Abba Latsun and a Treatise on Sabbath Observance" in Denis Nosnitsin (ed.), *Veneration of Saints in Christian Ethiopia*, Wiesbaden: Harrassowitz, 2015, pp. 67-94

Ephraim Isaac, *A New Text-Critical Introduction to Mashafa Berhan*, Leiden, 1973, pp. 80-108.

Wolf Leslau, *Falasha Antology*, New York, 1969, pp. 1-39.

15 פרשנות המקרא:

Getatchew Haile and Misrak Amare, *Beauty of the Creation*, Journal of Semitic Studies (Monograph): University of Manchester, 1991.

16 האסלאם בספרות האתיופית

Abraham Demoz "Moslems and Islam in Ethiopian Literature," *Journal of Ethiopian Studies*, 10 (1972) 1-12.

Donald Crummey, "Shaikh Zakaryas: an Ethiopian Prophet," *Journal of Ethiopian Studies*, 10 (1972) 55-66.

17 ספרות אתיופית אודות מירים הבתולה

Amsalu Tefera, *The Ethiopian Homily on the Ark of the Covenant*, Leiden-Boston: Brill, 2015.

18 כיבוש האסלאם והמקורות הפורטוגלים

The Portuguese expedition to Abyssinia in 1541-1543 as narrated by Castanhoso: with some contemporary letters, the short account of Bermudez, and certain extracts from Corrêa.
/Translated and edited by R. S. Whiteway., Hakluys Society – Nendeln/Liechtenstein, 1967, pp. 226-73.

19 המיסיון הישועי לאתיופיה.

Leonardo Cohen, "The Catholic Kingdom of Ethiopia: Father Manuel de Almeida's Account of the Imperial Conversion Ceremony," *Lusitania Sacra*, 29 (2014) 143-179.

20 תנועות משיחיות

Pedro Paéz, *History of Ethiopia* ed. Isabel Boavida, Hervé Pennec and Manuel João Ramos, trans. By Christopher J. Tribe, London 2011, vol 1, pp. 362-364; vol. 2, pp. 256-257.

Getatcew Haile, "A Christ for the Gentiles: the Case of Za Krestos of Ethiopia", *Journal of Religion in Africa*, 15, 2 (1985), pp. 86-95.

21 מגדר: חיי נזירות

Verena Böll, "Holy Women in Ethiopia", *Saints, Biographies and History in Africa*, ed. by Bertrand Hirsch – Manfred Kropp (Frankfurt am Main, 2003), pp. 31–45.

22: מפעלי תרגום בראשית העת החדשה

Kebede Hardofa Janko, "Missionaries, Enslaved Oromo and their Contribution to the Development of the Oromo Language: an Overview," in Verena Böll et al, *Ethiopia and the Missions. Historical and Anthropological Insights*, Münster, Lit Verlag, 2005, pp. 63-78.

23 הספרות של יהודי אתיופיה

מרדכי וורמברנרד, *פטירת אהרן*, תל אביב, תשכ"א.

24 ספרות נוסעים ותיאורים אתנוגרפיים

James Bruce, *Travels and Discoveries in Abyssinia*, London and Edinburg, 1878, pp.125-154

(ב) יוסף הלוי, "מסע בחבש לגילוי הפלשים", *פעמים* 58, עמודים 5-66.

25 היסטוריוגרפיה וספרות סומלית.

I.M. Lewis, "Continuing Problems in Somali Historiography. Imam Axmad Guray and Sayyid Maxamad Cabille Xassan" in Hussein M. Adam and Charles L. Gesheker eds. *Proceedings of the First International Conference of Somali Studies*, Atlanta Georgia, Scholars Press, 1992, pp. 185-189.

Alawi Ali Adan "A General Review of Somali Arabic Literature" in Hussein M. Adam and Charles L. Gesheker eds. *Proceedings of the First International Conference of Somali Studies*, Atlanta Georgia, Scholars Press, 1992, pp. 299-314.

26 סיכום